

ยุติธรรมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาพะเยา เขต 1

A CONSTRUCTION OF MORAL REASONING
TEST IN RESPONSIBILITY, MERCY AND
JUSTICE FOR TEACHERS IN SCHOOLS
UNDER PHAYAO EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 1

★ กรกช วิชัย¹

สุวพร เข็มเฮง²

ละเอียด รักษ์เฒ่า³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและตรวจสอบ
คุณภาพของแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูและ
เปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูที่มีเพศและอายุแตกต่างกัน
กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาพะเยา เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน
776 คน จำแนกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ
จำนวน 477 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
จำนวน 299 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่ม อย่างง่าย (Simple
Random Sampling) โดยมีโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่
ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครู
ซึ่งมีลักษณะเป็นสถานการณ์ 3 ตัวเลือก

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² อาจารย์ประจำภาควิชาวัดผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ อาจารย์ วิชาการบ้านนวมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครู ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเมตตา กรุณา และด้านความยุติธรรม จำนวนด้านละ 15 ข้อ รวมทั้งสิ้น 45 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.260 ถึง 0.644

2. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูที่ได้จากการตรวจสอบความคงที่ภายในของแบบทดสอบด้านความรับผิดชอบ ด้านความเมตตา กรุณา ด้านความยุติธรรมและทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเท่ากับ 0.866, 0.940, 0.911 และ 0.911 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าความเที่ยงตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครู วิเคราะห์ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเมตตา กรุณา ด้านความยุติธรรม และทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นรายด้านเท่ากับ 0.733, 0.829, 0.804 และ 0.920 ตามลำดับ

4. การศึกษาาระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความยุติธรรมและโดยรวมของครูหญิงอยู่ในระดับสูง ส่วนครูชายอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจำแนกตามอายุ พบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความยุติธรรม และโดยรวมของครูที่มีอายุ 41 – 60 ปี อยู่ในระดับสูง ส่วนครูที่มีอายุ 22 – 40 ปี อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูที่มีเพศและอายุแตกต่างกัน พบว่า ครูหญิงและครูชายมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความยุติธรรม และโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูที่มีอายุในกลุ่ม 22 – 40 ปี และกลุ่ม 41 – 60 ปี มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อความเมตตา กรุณา ความยุติธรรมและโดยรวมแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างเพศและอายุของครูที่ส่งผลร่วมกันต่อระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อความเมตตา กรุณา ความยุติธรรมและโดยรวมของครู

ABSTRACT

The purposes of this study were to construct and reveal the quality of a Moral Reasoning Test which comprised 3 traits; Responsibility, Mercy and Justice and to compare the teacher's moral reasoning according to gender and age. A total of 766 teachers selected by Simple Random Sampling from schools under Phayao Educational Service Area Office 1 in the second semester year 2008, were divided into two sample groups. The first group consisted of 477 teachers was used for reveal the quality of test. The second group consisted of 299 teachers was used for comparing the teacher's moral reasoning. The result revealed that ;

1. The discrimination index of a Moral Reasoning Test items on Responsibility, Mercy and Justice with 15 items in each were ranged from 0.260 to 0.644.

2. Construct validity of Moral Reasoning Test on Responsibility, Mercy and Justice and all traits calculated by internal consistency through Pearson Product – Moment Coefficient were 0.866, 0.940, 0.911 and 0.911 respectively with significantly at .01 level.

3. The reliability of Moral Reasoning Test analyzed by Cronbach's Alpha Coefficient on each traits and all traits were 0.733, 0.829, 0.804 and 0.920 respectively.

4. The moral reasoning on traits of Responsibility, Mercy, Justice and all traits of female teachers and teachers in the group of 41 – 60 years old were found in the high level while those traits of male

teachers and teachers in the group of 22 – 40 years old were found in moderate level.

There were significant difference in the moral reasoning on each trait and all traits at the .01 level as perceived by male and female teachers and at the .05 level as perceived by teachers in different age group but there was no interaction between gender and age.

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก สิ่งที่ต้องคำนึงเป็นอันดับแรกคือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพเพราะคนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาคนควรครอบคลุมถึงความรู้สึกรู้จักคิดที่ดีงาม ความมีสุนทรียะและเน้นด้านจริยธรรมเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะประเทศใดที่ประชากรมีจริยธรรมสูงประเทศนั้นก็จะพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การปลูกฝังจริยธรรมให้กับประชากรจึงเป็นเรื่องสำคัญ ที่ผ่านมามีการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาจริยธรรม อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป้าหมายที่สำคัญ คือ การมีสังคมที่พึงปรารถนา ครอบครัวที่อบอุ่น ชุมชนที่เข้มแข็งและประเทศชาติที่มั่นคงในการพัฒนาคนให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวต้องมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคนให้มีความสุข มีศีลธรรม มีการศึกษามีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม มีระเบียบวินัย เห็นคุณค่าในศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540: 1) ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาสังคมและชาติบ้านเมือง เพราะครูรับหน้าที่ในการพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญงอกงามอย่างเต็มที่ ครูต้องพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่พร้อมทั้งสติและปัญญาในการที่จะแก้ไขปัญหาและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม จึงกล่าวได้ว่าครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างคุณภาพประชากรในสังคมวิชาชีพครูจึงควรเป็นวิชาชีพของคนเก่ง คนดีในสังคมและผู้ใช้ประกอบวิชาชีพนี้ควรเป็นแบบอย่างทางคุณธรรมจริยธรรม การประพฤติปฏิบัติตน การดำรงชีวิตและสามารถขึ้นสังคมไปในทางที่เหมาะสมที่ควร (ดิเรก พรสีมา. 2541: 1) ครูผู้ซึ่ง

ได้รับการยกย่องว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการให้การศึกษาและพัฒนานักเรียน ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรมจริยธรรม แต่การที่ครูจะสามารถทำหน้าที่สำคัญนี้ได้ดีนั้นครูจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะต่างๆ หลายประการในตัวครูนับตั้งแต่ความรู้ความสามารถ ทักษะอุปนิสัย บุคลิกภาพ อุดมคติและพฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความเสียสละ ความยุติธรรม การรักษาวินัย ซึ่งจะเป็นการกำหนดคุณภาพของครู ดังนั้นครูจึงเป็นบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาทในการปลูกฝัง ถ่ายทอดและขัดเกลาตลอดจนสร้างเสริมจริยธรรมให้แก่นักเรียนในฐานะเป็นครูผู้สอนหรือให้การศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น การพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาการศึกษาอันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป โดยครูต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณาและความยุติธรรมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจ นำไปใช้ประโยชน์ในการหาข้อมูลในการปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของครูและเป็นแนวทางนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพของครูเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมาย สมมติฐานและความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ความเมตตา กรุณาและความยุติธรรมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูที่มีเพศและอายุแตกต่างกัน และ เพื่อศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับอายุที่ส่งผลต่อเหตุผลเชิงจริยธรรมของครู โดยมีสมมติฐานการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 ที่มีเพศและอายุแตกต่างกันมีเหตุผลเชิง

จริยธรรมแตกต่างกัน และมีผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับอายุ ที่ส่งผลต่อเหตุผลเชิงจริยธรรมของครู ซึ่งผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูที่มีคุณภาพ ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพแบบวัดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันต่อไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งครูผู้สอน ผู้บริหารและผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ที่สนใจอื่นๆ ที่จะนำผลจากการวัดไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการหาแนวทางปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของครู อันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 130 โรงเรียน 1,578 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 776 คน จำแนกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือจำนวน 477 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานจำนวน 299 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยมีโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 1 ฉบับ คือ แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 45 ข้อ ซึ่งครอบคลุมจริยธรรม 3 ด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา และความยุติธรรม ซึ่งมีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสถานการณ์ มี 3 ตัวเลือก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตในการ เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมนำแบบทดสอบไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีการตอบแบบทดสอบด้วยตนเอง และนัดวัน เวลา ในการขอรับแบบทดสอบคืนจากครูผู้รับผิดชอบ โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 ระยะ ได้แก่ การทดสอบครั้งที่ 1 กับ

ครูจำนวน 168 คน ในวันที่ 4 – 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก การทดสอบครั้งที่ 2 กับครูจำนวน 309 คน ในวันที่ 13 – 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 เพื่อหาค่าความเที่ยงตรง เชิงโครงสร้างและค่าความเชื่อมั่น และการทดสอบครั้งที่ 3 กับครูจำนวน 299 คน ในวันที่ 3 – 7 มีนาคม พ.ศ. 2551 เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูที่มีเพศและอายุแตกต่างกัน

4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบตามเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่ตั้งไว้ วิเคราะห์เพศและอายุ วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก รายชื่อของแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครู โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อ กับคะแนนรวมจากข้ออื่นที่เหลือทั้งหมด (Item-total Correlation) วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีการตรวจสอบความคงที่ภายในของแบบทดสอบ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนส่วนย่อยภายในแบบทดสอบกับคะแนนรวมด้วยสูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) และวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two - Way Analysis of Variance) เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความยุติธรรมและโดยรวมของครู จำแนกตามเพศและอายุ ในการวิจัยครั้งนี้การคำนวณค่าสถิติใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the social Science)

สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล

1. ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูที่สร้างขึ้น จำนวน 69 ข้อ จากการทดสอบครั้งที่ 1 ได้ข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.155 ถึง 0.644 ข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนกใช้ได้จะมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ

0.200 และถ้ามีค่าอำนาจจำแนกเข้าใกล้ +1 ก็แสดงว่าข้อคำถามข้อนั้นสามารถจำแนกได้ถูกต้องสูง (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2543ก: 185) ในการทดสอบครั้งที่ 1 มีข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกน้อยกว่า 0.200 จำนวน 2 ข้อ อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากแบบวัดเป็นรูปแบบสถานการณ์ที่ยาวมากเกินไป และต้องใช้เวลาในการพิจารณาทั้งข้อคำถามและตัวเลือกค่อนข้างนาน อาจส่งผลให้เกิดความเบื่อหน่ายและเหนื่อยล้าในการตอบได้ ซึ่งในการทดสอบครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามที่ครอบคลุมนิยามและโครงสร้างที่กำหนดไว้ ด้านละ 15 ข้อ รวม 45 ข้อ และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.260 ถึง 0.644 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ ไปใช้ในการพิจารณา ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างที่มีคุณภาพต่อไป

ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างหาโดยวิธีการตรวจสอบความคงที่ภายในของแบบทดสอบ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนส่วนย่อยภายในแบบทดสอบกับคะแนนรวมด้วยสูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สันจากการทดสอบครั้งที่ 2 พบว่า แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูด้านความรับผิดชอบ ด้านความเมตตากรุณา และด้านความยุติธรรมค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเท่ากับ 0.866 , 0.940 และ 0.911 ซึ่งเป็นค่าความเที่ยงตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูทั้งฉบับเท่ากับ 0.911 ซึ่งเป็นค่าความเที่ยงตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูทุกด้านมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างในการวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับสุนันท์ ศลโกสุม (2525: 289) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในสูง คือ เข้าใกล้ 1 แสดงว่า แบบทดสอบนั้นวัดลักษณะที่ต้องการวัดได้ นั่นคือ แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูด้านความรับผิดชอบ ด้านความเมตตากรุณา และด้านความยุติธรรม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.733 , 0.829 และ 0.804 ตามลำดับ ส่วนค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

ของแบบทดสอบมีค่าเท่ากับ 0.920 ซึ่งเกณฑ์การพิจารณา ระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ ควรมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.700 ขึ้นไป (บุญเชิด ภิญญอนันพงษ์. 2545ก: 117) สอดคล้องกับเกเบิล (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2543ก: 137 อ้างอิงจาก ; Gable. 1986: 147) ที่ว่า เครื่องมือวัดความรู้สึกหรือจิตพิสัย ควรมีค่าความเชื่อมั่นอย่างต่ำ 0.700 และนันแนลลี (Nunnally .1976: 211) ได้เสนอการพิจารณา ค่าความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายในด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ไว้ที่ 0.850 ขึ้นไป ส่วนฟิลด์ (Field. 2004: Online) ได้เสนอแนะให้ใช้ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคที่มีค่าตั้งแต่ 0.800 ขึ้นไป แสดงให้เห็นว่าแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพของเครื่องมือด้านความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ในระดับสูง เพราะมีค่าถึง 0.920 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูที่สร้างขึ้นในแต่ละด้านมีจำนวน ข้อคำถามมากเพียงพอ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2544:62) ซึ่งบุญเชิด ภิญญอนันพงษ์ (2545ก: 117) ได้กล่าวไว้ว่า เครื่องมือวัดใดมีจำนวนข้อน้อย จะมีค่าความเชื่อมั่นต่ำ จำนวนข้อในการวัดจึงน่าจะเป็นสาเหตุทำให้ค่าความเชื่อมั่นสูง สอดคล้องกับอนันต์ ศรีโสภา (2525: 15-19) ที่กล่าวว่า จำนวน ข้อคำถามหรือความยาวของแบบวัดจะมีผลต่อความเชื่อมั่น

2. ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ครูหญิงมีเหตุผล เชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความยุติธรรมและโดยรวมอยู่ในระดับสูงกว่าครูชาย ทั้งนี้อาจเนื่องจาก วัฒนธรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรของไทยระหว่างเด็กหญิงและเด็กชายแตกต่างกัน เพศชายนั้นสังคมอาจปล่อยปละละเลยในการอบรมเรื่องการเคารพต่อระเบียบประเพณี เพราะส่วนใหญ่สังคมมักถือว่าการเคารพไม่ต้องเคร่งครัดต่อระเบียบประเพณีมากนัก ซึ่งผิดกับเพศหญิงที่ต้องอยู่ในกรอบประเพณีอย่างเคร่งครัด ทำให้เพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนน้อมง่ายอยู่ในกรอบประเพณีจึงมีการซึมซับค่านิยมทางคุณธรรมจริยธรรมได้มากกว่าเพศชาย มีผลทำ

ให้เพศหญิงมีจริยธรรมสูงกว่าเพศชาย (ลำดวน เกษตรสุนทร. 2526: 133) เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับสูง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg. 1976: 391) ซึ่งได้ระบุลำดับขั้นพัฒนาการจริยธรรมไว้ว่าคนที่มีความอายุ 25 ปีขึ้นไป จะมีขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่หกหรือในระดับเหนือกฎเกณฑ์ เพราะมีความรู้และประสบการณ์ที่สั่งสมจริยธรรมมากกว่าระดับจริยธรรมขั้นอื่นๆ ที่ต่ำกว่า แต่มนุษย์ทุกคนไม่จำเป็นจะต้องพัฒนาทางจริยธรรมไปถึงขั้นสุดท้ายคือขั้นที่หก แต่อาจหยุดชะงักอยู่ในขั้นใดขั้นหนึ่งที่ต่ำกว่าก็ได้ ซึ่งโคลเบอร์กพบว่าผู้ใหญ่ส่วนมากจะมีพัฒนาการถึงขั้นที่สี่เท่านั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และ เพ็ญแข ประจวบจันก. 2520: 44-45) และสอดคล้องกับงานวิจัยของโพธิทอง จิตอ่อนน้อม (2529: 121) ซึ่งได้ทำการศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของครูพลศึกษาในทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและนักเรียนในเขตการศึกษา 7 พบว่า ครูพลศึกษามีพฤติกรรมทางจริยธรรมตามที่เป็นจริงด้านความรับผิดชอบ ด้านความเมตตากรุณาและด้านความยุติธรรมอยู่ในระดับสูงกว่าปานกลาง

ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูเมื่อจำแนกตามอายุพบว่า ครูที่มีอายุ 41 – 60 ปี มีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความยุติธรรมและโดยรวมอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่มีอายุ 22 – 40 ปี สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของโคลเบอร์กที่ว่าพัฒนาการทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นจะเป็นไปตามลำดับขั้นของอายุ โดยการใช้เหตุผลในขั้นที่สูงขึ้นไปจะเกิดขึ้นด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว และต่อมาบุคคลก็จะได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ๆ และสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่าๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและเหตุผล ทำให้การใช้เหตุผลในขั้นที่สูงต่อไปมีมากขึ้นเป็นลำดับ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และ เพ็ญแข ประจวบจันก. 2520: 44-45) ดังนั้นครูที่มีอายุมาก ซึ่งมีประสบการณ์ทางสังคมมากกว่าครูที่มีอายุน้อย จึงมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับสูงกว่าครู ที่มีอายุน้อย

ครูชายและครูหญิงมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความยุติธรรมและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูที่มีอายุ 22 – 40 ปี และครูที่มีอายุ 41 – 60 ปี มีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความยุติธรรม และโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจนการณีย์ เพียงปราชญ์ (2540: 103-104) ซึ่งได้ทำการเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรมจรรยาบรรณของครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมจรรยาบรรณของครูจำแนกตามเพศและอายุของครูมีผลทำให้ครูมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมจรรยาบรรณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารศรี จันทร์ศรี (2540: 80) ซึ่งได้ทำการเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ของระดับจริยธรรม 10 ด้านของครูและนักเรียนประถมศึกษา พบว่า จริยธรรมของครูชายและครูหญิงแตกต่างกัน โดยครูหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่าครูชาย และงานวิจัยของวรรณมา มณีโชติ (2541: 116) ซึ่งได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 2 พบว่า ครูที่มีอายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาปฏิสัมพันธ์พบว่า ตัวแปรเพศและอายุไม่มีผลปฏิสัมพันธ์ต่อระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความยุติธรรมและโดยรวมของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความยุติธรรม และโดยรวมของครูในแต่ละกลุ่มที่ศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน ผลการทดสอบ จึงพบว่าไม่เกิดผลปฏิสัมพันธ์ เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มของตัวแปรเพศและตัวแปรอายุพบว่า มีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความยุติธรรมและโดยรวมในทิศทางเดียวกันและมีแนวโน้ม

เพิ่มขึ้นตามกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีคุณธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพครูและระเบียบวินัยข้าราชการเป็นกรอบในการประพฤติปฏิบัติตน ทำให้ครูทุกคนไม่ว่าจะเป็นเพศใดหรืออายุเท่าใดก็ตามต่างก็ต้องประพฤติปฏิบัติตนภายใต้คุณธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพและระเบียบวินัยข้าราชการที่ได้กำหนดไว้ซึ่งเป็นแบบอย่างเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการวิจัยเพื่อปรับปรุง

ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมครู ควรใช้ประกอบกับวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ จะช่วยให้สามารถพินิจพิจารณาหระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

2. ควรสร้างแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูในด้านอื่นๆ เช่น ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเสียสละ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรักและศรัทธาในอาชีพครู เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของครู เช่น วุฒิทางการศึกษา สถานภาพสมรส ประสบการณ์การทำงาน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- เจนการณีย์ เพียงปราษฎ์. (2540). **ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนกับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจรรยาบรรณของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และ เพ็ญแข ประจวบปัจฉิม. (2520). **จริยธรรมของเยาวชนไทย**. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดิเรก พรสีมา. (2541). **รายงานการวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545ก). **ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการศึกษา (หน่วยที่3)**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- โพธิ์ทอง จิตอ่อนน้อยม. (2529). **พฤติกรรมทางจริยธรรมของครูพลศึกษาในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและนักเรียนในเขตการศึกษา 7**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. ถ่ายเอกสาร.
- มารศรี จันทศรี. (2540). **การศึกษาจริยธรรมของครูและนักเรียนประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2543ก). **การวัดด้านจิตพิสัย**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลำดวน เกษตรสุนทร. (2526). **ทัศนคติทางจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา จังหวัดสตูล**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณมา มณีโชติ. (2541). **พฤติกรรมตามจรรยาบรรณของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 2**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันท์ ศลโกสม. (2525). **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อนันต์ ศรีโสภ. (2525). **การวัดผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Field, Andy. (2004). **Project3: Design a Questionnaire**. (Online) Available: <http://www.sussex.ac.uk/users/andyf/teaching/rm2/project3.pdf>. Retrived [14/9/2007].
- Kohlberg, L. (1976). **Moral Stages and Moralization: The Cognitive Development Approach**, in *Moral Development and Behavior: Theory Research and Social Issues*. Edited by T.Lickona. P.355. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Nunnally, Jum C. (1967). **Psychometric Theory**. New York: McGraw-Hill